

РЕШЕНИЕ

№ 13468

гр. София, 03.08.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 26 СЪСТАВ, в публично заседание на трети юли през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: **ВАСИЛЕНА ЛЮДМ.
ДРАНЧОВСКА**

при участието на секретаря **ИВА ИВ. ИВАНОВА**
като разгледа докладваното от **ВАСИЛЕНА ЛЮДМ. ДРАНЧОВСКА**
Гражданско дело № 20211110171987 по описа за 2021 година
за да се произнесе, взе предвид следното:

Предявени са отрицателни установителни искове с правно основание чл. 439 ГПК.

Ищецът **З. Й. А.** твърди, че е длъжник по посоченото изпълнително дело, образувано въз основа на влязла в сила заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК и изпълнителен лист, издадени в полза на „Б-----“ АД. Поддържа, че последното изпълнително действие е било извършено на 11.10.2016 г., след което на 17.11.2020 г. делото е било прекратено, а с изтичане на петгодишен давностен срок, респ. тригодишен давностен срок за лихвите, всички вземания на вискателя са били погасени към 11.10.2021 г. и на това основание не дължи претендираните суми към настоящия момент. Ето защо моли да бъде установена недължимостта на сумата от 18206,15 лв., представляваща главница по договор за кредит от 03.04.2008 г., ведно със законната лихва върху главницата от 13.01.2012 г. до окончателното ѝ изплащане, на сумата от 4383,54 лв., договорна лихва за периода 01.02.2011 г. – 12.01.2012 г., както и на сумата от общо 1127,69 лв., разноси по гр.д. № 1930/2011 г. по описа на СРС, 118 състав, за които са издадени заповед за изпълнение и изпълнителен лист от 24.01.2012 г. по гр.д. № 1930/2011 г. по описа на СРС, 118 състав, претендирани по изпълнително дело № 351/2012 г. по описа на ЧСИ Б-----.

Ответникът „Б-----“ ЕАД оспорва исковете, като твърди, че вземанията са били прехвърлени на трето лице с договор за цесия, като банката не разполага с информация за фактите, довели до спиране или прекъсване на давността.

Съдът, като съобрази доводите на страните и обсъди събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

-

При предявен отрицателен установителен иск с правно основание чл. 439 ГПК в тежест на ищеца е да докаже, че след приключване на съдебното дирене в производството, по което е издадено изпълнителното основание са настъпили факти (с оглед на наведените в исковата молба твърдения – изтекъл давностен срок), които водят до погасяване на установеното изпълняемо право на ответника. Предвид наведеното единствено основание за недължимост на сумите ответникът следва да установи настъпването на обстоятелства, обуславящи основание за спиране или прекъсване на погасителната давност по смисъла на чл. 115 и чл. 116 ЗЗД.

При служебна проверка на допустимостта на предявените искове, която следва да бъде извършвана в хода на цялото висящо производство, съдът намира, че част от предявените искове са недопустими. При предявен отрицателен установителен иск ищецът следва да докаже твърденията, с които обосновава правния си интерес, като установи наличието на заявена извънсъдебна претенция от ответника за плащане на оспорените вземания.

Наличието на правен интерес се преценява конкретно, въз основа на обосновани твърдения, наведени в исковата молба, като ищецът следва да докаже фактите, от които те произтичат. В случай на изпълнение на оспореното парично задължение длъжникът няма правен интерес от защита чрез предявяване на отрицателен установителен иск, тъй като при евентуалното му уважаване последиците от неоснователното разместване на имуществени блага не биха били заличени, т.е. ищецът не би получил обратно неоснователно платената сума, поради което за платените вече парични задължения, по отношение на които ищецът претендира изтекла погасителна давност, същият има интерес от предявяване единствено на осъдителна претенция. Съдът е длъжен да провери допустимостта на иска още с предявяването му и да следи за правния интерес при всяко положение на делото. Когато констатира, че ищецът няма правен интерес, съдът прекратява производството по делото, без да се произнася по основателността на претенцията – дали ответникът е титуляр на претендираното от него и отричано от ищеца облигационно право (в този смисъл – Тълкувателно решение № 8/27.11.2013 г. по тълк. дело № 8.2012 г. на ВКС, ОСГТК).

В настоящия случай от писмените доказателства по приетото изпълнително дело по описа на ЧСИ Б---- (протоколи за извършено частично погасяване на дълга на л. 93-190 от изпълнителното дело) се установява, че ответникът е приел частично погасяване на дълга и към настоящия момент претендира принудително изпълнение само на част от сумите по изпълнителния лист от 24.01.2012 г., тъй като в хода на изпълнителното дело в периода 19.05.2012 г. – 13.10.2016 г. са постъпили частични плащания от наложените запори върху банкови сметки и трудово възнаграждение на длъжника З. Й. А., с които изцяло са били погасени задълженията за разноси по гражданското дело в размер на 451,79 лв. (държавна такса) и 675,90 лв. (юрисконсултско възнаграждение) и за възнаградителна лихва в размер

на 4383,54 лв., както и за част от главницата по договора за кредит в размер на 4129,76 лв. За посочените суми исковете се явяват недопустими поради липсата на правен интерес за ищеца да установява недължимостта им, след като същите вече са погасени чрез плащане и не се претендира връщане на сумите с осъдителна претенция (а и същата би била неоснователна, доколкото сумите са платени в хода на принудителното изпълнение преди изтичане на давностния срок). Съдът не споделя изложените от ищеца аргументи в обратен смисъл, като следва да се посочи, че при изложените доводи за недължимост на оспорените вземания единствено поради погасяването им по давност, претенциите по отношение на вече платените задължения са изначално неоснователни – не е възможно да е погасено по давност вземане, което вече е удовлетворено чрез плащане преди изтичане на давностния срок. Ето защо, исквата молба в посочената част следва да бъде върната (арг. чл. 130 ГПК), като на разглеждане по същество подлежи единствено искът за установяване на недължимостта на неплатената част от главницата в размер на 14076,39 лв.

Между страните не се спори, а и от представените писмени доказателства се установява, че по подадено от „Б-----“ ЕАД заявление е била издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 417 ГПК и изпълнителен лист от 24.01.2012 г., по гр.д. № 1930/2011 г. по описа на СРС, 118 състав, за установени вземания на банката срещу З. Й. А. за сумата от 18206,15 лв., представляваща главница по договор за кредит от 03.04.2008 г., ведно със законната лихва върху главницата от 13.01.2012 г. до окончателното ѝ изплащане, за сумата от 4383,54 лв., договорна лихва за периода 01.02.2011 г. – 12.01.2012 г., както и за сумата от общо 1127,69 лв., разноски по заповедното дело. Видно от изложеното в исквата молба, между страните не се спори, че тези суми отразяват действително възникнали задължения на З. Й. А., като спорно по делото се явява единствено обстоятелството дали вземанията са погасени по давност (в частта на неплатената главница от 14076,39 лв., по отношение на която единствено е допустим отрицателен установителен иск съобразно изложените по-горе мотиви).

Заповедта за изпълнение по чл. 417 ГПК е била връчена на длъжника в хода на изпълнителното дело заедно с поканата за доброволно изпълнение на 21.06.2012 г., като двуседмичният срок за подаване на възражение (съобразно актуалната редакция на чл. 414, ал. 2 ГПК към 2012 г.) е изтекъл на 05.07.2012 г. и от 06.07.2012 г. заповедта е влязла в сила. С влизането в сила на заповедта за изпълнение се получава ефект, аналогичен на силата на пресъдено нещо, и длъжникът не може да направи възраженията си срещу дълга по общия исков ред извън случаите на чл. 424 ГПК и чл. 439 ГПК, тъй като същите са преклудирани. Така се получава ефект на окончателно разрешен правен спор за съществуване на вземането по арг. и от чл. 371 ГПК, поради което приложима е разпоредбата на чл. 117, ал. 2 ЗЗД, като срокът на новата давност е всякога пет години.

Неподаването на възражение в срока по чл. 414, ал. 2 ГПК може да се приравни по правни последици на признание на вземането от длъжника по чл. 116, б. „а“ ЗЗД. Целта на регламентираното в действащия ГПК от 2008 г. заповедно производство е да се установи дали претендираното вземане е спорно, а признанието на дълга може да бъде изразено и с

конклюдентни действия, доколкото същите манифестират в достатъчна степен волята на длъжника да потвърди съществуването на конкретен дълг към кредитора (в този смисъл Решение № 131 от 23.06.2016 г. на ВКС по гр. д. № 5140/2015 г., IV г. о.; Решение № 100 от 20.06.2011 г. на ВКС по т. д. № 194/2010 г., II т. о.). Аргумент за противното не следва от обстоятелството, че заповедното производство се развива без участието на длъжника. Действително, длъжникът няма възможност да възпрепятства самото издаване на заповедта за изпълнение, доколкото научава за същата едва с връчването ѝ. Въпреки това обаче законодателят е уредил възможност за участие и защита на длъжника в хода на производството – чрез подаване на възражение, като в този смисъл е осигурена гаранция за правата му, което обстоятелство не може да се пренебрегне. Ето защо, настоящият съдебен състав намира, че влязлата в сила заповед за изпълнение формира сила на пресъдено нещо и установява с обвързваща страните сила, че вземането съществува към момента на изтичане на срока за подаване на възражение. В този смисъл – Решение № 3 от 4.02.2022 г. на ВКС по гр. д. № 1722/2021 г., IV г. о.; Решение № 37 от 24.02.2021 г. на ВКС по гр. д. № 1747/2020 г., IV г. о.; Определение № 214 от 15.05.2018 г. на ВКС по ч. гр. д. № 1528/2018 г., IV г. о.; Определение № 576 от 16.09.2015 г. на ВКС по ч. гр. д. № 4647/2015 г., IV г. о. и др. Следователно, за уважаване на иска в настоящото производство следва да се извърши преценка дали след момента на влизане в сила на заповедта за изпълнение – 06.07.2012 г., е изтекла петгодишна погасителна давност, без да са настъпили обстоятелства, довели до спирането или прекъсването ѝ.

Съгласно разпоредбата на чл. 116, б. „в“ ЗЗД давността се прекъсва с предприемането на кое да е изпълнително действие в рамките на определен изпълнителен способ (насочване на изпълнението чрез налагане на заповед или възбрана, присъединяването на кредитора, възлагането на вземане за събиране или вместо плащане, извършването на опис и оценка на вещ, насрочването и извършването на публична продажба и т.н.), като в изпълнителния процес давността може да се прекъсва многократно с предприемането на всеки отделен изпълнителен способ и с извършването на всяко изпълнително действие, изграждащо съответния способ. Искането на взыскателя да бъде приложен определен изпълнителен способ също прекъсва давността, защото съдебният изпълнител е длъжен да го приложи и молбата на взыскателя представлява активно негово поведение, насочено към удовлетворяване на вземането му (в този смисъл Тълкувателно решение № 2/26.06.2015 г. по тълк. дело № 2/2013 г. на ВКС, ОСГТК, както и Решение № 37 от 24.02.2021 г. по описа на ВКС по гр. д. № 1747/2020 г., IV г. о.). Не са изпълнителни действия и не прекъсват давността образуването на изпълнително дело и изпращането и връчването на покана за доброволно изпълнение, проучването на имущественото състояние на длъжника, извършването на справки, набавянето на документи, книжа и др. Следователно, с молбата на взыскателя от 14.03.2012 г. за образуване на изпълнително дело въз основа на изпълнителния лист от 24.01.2012 г. и с връчването на поканата за доброволно изпълнение на длъжника на 21.06.2012 г. давността за вземанията не е била прекъсната. За периода от образуване на изпълнителното дело обаче до 25.06.2015 г. давността е спряла да тече – изпълнителното производство е образувано по време на действието на ППВС № 3/1980 г., съгласно което

погасителна давност не тече докато трае изпълнителният процес относно принудителното осъществяване на вземането, като едва с постановеното на 26.06.2015 г. Тълкувателното решение по тълк. дело № 2/2013 г. на ОСГТК на ВКС е възприето, че постановлението е изгубило сила и липсва основание за спиране на давността по време на изпълнителното дело. Съгласно задължителните тълкувателни разяснения на Тълкувателно решение № 3/28.03.2023 г. по тълк. дело № 3/2020 г. по описа на ВКС, ОСГТК, погасителната давност не тече докато трае изпълнителният процес относно вземането по изпълнителни дела, образувани до приемането на 26.06.2015 г. на Тълкувателно решение № 2/26.06.2015 г. по т.д. № 2/2013 г., ОСГТК, ВКС, т.е. новото тълкувателно решение се прилага занапред по отношение на вече образуваното изпълнително дело и едва от датата на постановяването му на 26.06.2015 г. е започнала да тече отново погасителна давност за установените с влязлата в сила заповед за изпълнение вземания.

От приетото по делото копие на изпълнителното дело, образувано при ЧСИ Б----, е видно, че съдебният изпълнител е извършил проучване на имуществото на длъжника, като веднага след образуване на изпълнителното дело е изискал справки от НБД „Население“, от Национален осигурителен институт, от НАП и Служба по вписванията, които не са същински изпълнителни действия. Давността за вземанията, започнала да тече отново от постановяване на Тълкувателното решение на 26.06.2015 г., е била прекъсвана ежесечно в периода до 11.10.2016 г., до когато са извършвани ежесечни вноски по наложените запори върху вземания на длъжника по банкови сметки и върху негови вземания за трудово възнаграждение от Централно военно окръжие (наложени в периода м. май – м. юли 2012 г.), както и е била прекъсната на 10.10.2016 г. с налагане на нови запори върху вземания на длъжника З. Й. А. по банкови сметки в „О-“ АД и в „У-“ АД.

Следователно, от приетото по делото копие на изпълнителното дело се установява, че последното изпълнително действие е било извършено от частния съдебен изпълнител на посочената дата 11.10.2016 г., а с постановление от 17.11.2020 г. производството по изпълнителното дело е било прекратено на основание чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК.

Прекратителният ефект е настъпил по силата на закона с изтичането на две години на бездействие на вискателя (считано от последното удостоверено изпълнително действие) – на 11.10.2018 г., като предвид липсата на други настъпили обстоятелства по смисъла на чл. 115 или чл. 116 ЗЗД, обуславящи прекъсване или спиране на давностния срок, същият е изтекъл пет години след датата на посоченото последно изпълнително действие – на 11.10.2021 г., като от тази дата претендираното вземане за неплатената част от главницата се явява погасено (ведно с неплатената до този момент законна лихва върху него – арг. чл. 119 ЗЗД). Ето защо към настоящия момент правото на кредитора за принудително удовлетворение на оспореното вземане е погасено, поради което предявеният отрицателен установителен иск за сумата от 14076,39 лв. е основателен и следва да бъде уважен.

При този изход на спора на основание чл. 78, ал. 1 ГПК в полза на ищеца следва да бъдат присъдени направените от него разноски по делото съобразно уважената част от исковете за държавна такса в размер на 296,75 лв., както и за възнаграждение за един адвокат. В хода на

устните състезания ответникът е навел възражение за прекомерност по чл. 78, ал. 5 ГПК, което съдът намира за основателно. За настоящата съдебна инстанция с оглед действителната фактическа и правна сложност на делото уговореният и заплатен от ищеца размер на възнаграждението от 4200 лв. се явява прекомерен и следва да бъде намален до размер близък до минималния съобразно разпоредбата на чл. 7, ал. 2, т. 3 от Наредба № 1/2004 г. – 2600 лв., като предвид уважената част от исковите припадащата се част от адвокатското възнаграждение е в размер на 1543,11 лв. Следователно, на ищеца следва да бъдат присъдени разноси в общ размер от 1839,86 лв. На основание чл. 78, ал. 6 ГПК ответникът следва да бъде осъден да заплати в полза на съда съответна част от държавната такса, от която ищецът е бил освободен, съобразно уважената част от исковите в размер на 266,31 лв. На основание чл. 78, ал. 4 ГПК ответникът има право на направените от него разноси съобразно върнатата част от исковата молба в размер на 40,65 лв., юрисконсултско възнаграждение.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ВРЪЩА на основание чл. 130 ГПК искова молба с вх. № 109389/15.12.2021 г., по която е образувано гр. д. № 71987/2021 г. по описа на Софийски районен съд, I гражданско отделение, 26 състав, в частта, в която са предявени отрицателни установителни иски с правно основание чл. 439 ГПК от З. Й. А., ЕГН *****, със съдебен адрес: гр. С-, срещу „Б-----” АД, ЕИК -, със седалище и адрес на управление: гр. С--, за разликата над 14076,39 лв. до пълния предявен размер от 18206,15 лв. (т.е. за сумата от **4129,76 лв.**), главница по договор за кредит, за сумата от **4383,54 лв.**, договорна лихва за периода 01.02.2011 г. – 12.01.2012 г., както и за сумата от общо **1127,69 лв.**, разноси по гр.д. № 1930/2011 г. по описа на СРС, 118 състав, за които са издадени заповед за изпълнение и изпълнителен лист от 24.01.2012 г. по гр.д. № 1930/2011 г. по описа на СРС, 118 състав, претендирани по изпълнително дело № 351/2012 г. по описа на ЧСИ Б-----.

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявения от З. Й. А., ЕГН *****, със съдебен адрес: гр. С-, срещу „Б-----” АД, ЕИК -, със седалище и адрес на управление: гр. С--, отрицателен установителен иск с правно основание чл. 439 ГПК, че З. Й. А. не дължи на „Б-----” АД сумата от **14076,39 лв.**, представляваща неплатена главница по договор за банков кредит, ведно с неплатената законна лихва върху нея от 13.01.2012 г. до окончателното ѝ изплащане, за които са издадени заповед за изпълнение и изпълнителен лист от 24.01.2012 г. по гр.д. № 1930/2011 г. по описа на СРС, 118 състав, претендирани по изпълнително дело № 351/2012 г. по описа на ЧСИ Б-----.

ОСЪЖДА „Б-----” АД, ЕИК -, със седалище и адрес на управление: гр. С--, да заплати на З. Й. А., ЕГН *****, със съдебен адрес: гр. С-, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от **1839,86 лв.**, разноси в производството.

ОСЪЖДА „Б-----” АД, ЕИК -, със седалище и адрес на управление: гр. С--, да заплати на

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД на основание чл. 78, ал. 6 ГПК сумата от **266,31 лв.**, държавна такса.

ОСЪЖДА З. Й. А., ЕГН *****, със съдебен адрес: гр. С-, да заплати на „Б-----” АД, ЕИК -, със седалище и адрес на управление: гр. С--, на основание чл. 78, ал. 4 ГПК сумата от **40,65 лв.**, разноси в производството.

Решението в частта му на определение, с което частично се връща исковата молба по делото, подлежи на обжалване с частна жалба пред Софийски градски съд в едноседмичен срок от връчване на препис на страните, а в останалата част подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчване на препис на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____